תנ״ך · ראשונים · רד״ק · נביאים

רד"ק על עובדיה

רבנו דוד קמחי [הרד"ק]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רד"ק על עובדיה

רבנו דוד קמחי [הרד"ק]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רדק-על-עובדיה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ב 4
פסוק ג 4
פסוק ד 5
פסוק ה 5
פסוק ו 5
פסוק ז 5
פסוק ח 6
פסוק ט 6
פסוק י 6
פסוק יא 6
פסוק יב 7
פסוק יג 7
פסוק יד 7
פסוק טו 7
פסוק טז 7
פסוק יז 8
פסוק יח 8
פסוק יט 8
פסוק כ 8
פסוק כא 9

פרק א

פסוק א

חזון עובדיה. זה הנביא לא ידענו באיזה דור התנבא ודעת רבותינו ז"ל שזהו עובדיה שהיה עם אחאב ועוד אמרו כי עובדיה גר אדומי היה והתנבא רע על אדום היינו דאמרי אינשי כפא דחק נגרא בגויה נשרוף חרדלא אמר בו בעל הערוך האומן שחק הכף אותו הכף עצמו שורף פיו בחרדל חזק אמר הקב"ה יבא עובדיה שדר בין שני רשעים אחאב ואיזבל ולא למד ממעשיהם ויפרע מעשו הרשע שדר בין שני צדיקים יצחק ורבקה ולא למד ממעשיהם והנה כל נבואתו היתה על אדום ואמר כי עם חרבן אדום תהיה תשועת ישראל ובזה כלה נבואתו והנבואה הזאת היתה בבית שני שהרעו בני אדום לישראל בחרבן בית שני כמו שפירשנו בנבואת עמוס בפרשת על שלשה פשעי אדום והנביא הזה התנבא שעתיד הקב"ה להפרע מהם באחרית הימים בעלות ישראל מן הגלות וארץ אדום אינה היום לבני אדום כי האומות נתבלבלו ורובם הם בין אמונת הנוצרים ואמונת הישמעאלים ולא יכירו מהם מי הוא מאדום וממואב ומבני עמון ומשאר האומות כי כולם גלו מארצם ונתערבו באומות אלא שמלכות רומי היתה בתחלה רובם בני אדום ומה שאמרו הנביאים בחרבן אדום באחרית הימים אמרו כמו שפירשתי בישעיה בפרשת קרבו גוים לשמוע וכן אמר ירמיהו במגילת קינות תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך פקד עונך בת אדום וגו':

כה אמר אדני אלהים לאדום. בעבור אדום כמו אמרי לי אחי הוא:

שמועה שמענו מאת ה'. שיאמרו הגוים על אדום שמועה שמענו מאת ה' וכאלו ציר בגוים שולח ומה היא השמועה שיאמרו גוי לגוי קומו ונקומה עליה למלחמה:

עליה. על ארץ אדום או פי' הפסוק כמו הפוך אמר עובדיה שמועה שמענו אני והנביאים האחרים כי כה אמר ה' אלהים לאדום וציר בגוים שולח כמו שפירשנו וכן אמר ירמיה הנביא בנבואתו שמועה שמעתי מאת ה':

פסוק ב

הנה קטן. בזוי ושפל, כמו קטנתי מכל החסדים, וכן תירגם יונתן הא חלש יהבתיך עשו רשיעא בעממיא, וכן אמר בזוי אתה מאד, כלומר שלא יחושו לך שאר הגוים אם תאבד:

נתתיך. כמו אתנך כי בנבואות עבר במקום עתיד רבים:

פסוק ג

זדון לבך השיאך. להגדיל פה ולהרחיב אף לאחיך יעקב:

שכני בחגוי סלע. כשהיית שוכן בהר שעיר חשבת שאתה נשגב בו ואין מי שיורידך ממנו:
מרום שבתו. מרום ישיבתו היה בחגוי סלע והוא הר שעיר ובירמיה מרום גבעה שכני כמו שוכן והיו"ד נוספת, וכן חצבי מרום קברו היושבי בשמים והדומים להם:
בחגוי. כמו חוג הארץ חג וחוג ענין אחד כלומר סביב הסלע ר"ל ראש הסלע והוא המגדל הבנוי עליו:

פסוק ד

אם תגביה כנשר. אם תגביה שבתך כמו הנשר שיעוף גבוה מכל העופות:
שים. כמו תשים וכן עלה ומות בהר כמו תמות:

פסוק ה

אם גנבים. אמר דרך תימה שיתמהו הרואים בעת החרבן של אדום ויאמרו מה זה היה לך אם גנבים שודדוך בלילה שהיית ישן ולא הרגשת בהם למנעם ולקום כנגדם:
הלא יגנבו דים. כי דרך הגנבים לגנוב דים כלומר די יוכלון שאת ויניחו השאר:
אם בוצרים באו לך. כלומר אם באו לך שודדים ביום כבוצרים שיבצרו הכרם וישובו פעם אחר פעם לבצור כמו שאמר השב ידך כבוצר על סלסילות אעפ"כ אי אפשר שלא ישאירו עוללות שאינם נראות להם מקטנותן והן נסתרות תחת עלי הגפן אבל אתה איך נחפשת שלא השאירו השודדים לך כלום אפילו מטמוני מסתרים גנבים ושודדי לילה הענין אחד והוא כפול במילות שונות כי רוב הגנבים יגנבו בלילה:
איך נדמיתה. נכרת כמו נדמו עמי מבלי הדעת נדמה מלך ישראל וי"ת איכדין הויתא דמיך עד דגניבו מיסתהון כלומר איך היית ישן:

פסוק ו

איך נחפשו עשו. פי' מטמוני עשו כמו שאמר נבעו מצפוניו והענין כפול במילות שונות נבעו מתרגום ויבקש ובעא וכן אם תבעיון בעיו:

פסוק ז

עד הגבול. אנשי בריתך ואוכלי לחמך שהיית בוטח בהם הם הגלוך ושלחוך עד גבול אויביך השודדים אותך כאלו הם נוהים ובוכים על גלותך והם הם שעזרו אויביך תחתיך ואתה לא הרגשת ולא הבנת כי ביום ההוא תאבד חכמתך וגבורתך:
לחמך. פי' אוכלי לחמך:
מזור. פי' חולי ומכה וכן וירא אפרים את חליו ויהודה את מזורו:

תחתיך. בסתר שהסתירו עצתם ממך והיו נראים לך כאוהבים וכן תחתיו לאמר למי הארץ בסתר:
אין תבונה בו. בעשו שלא הבין מה עושים לו אנשי בריתו. וכן דרך המקרא לדבר בפסוק אחד לנכח ושלא לנכח:

פסוק ח

הלוא. באדום היו חכמים ובבא שברם אבדה חכמתם, וכן אמר בירמיהו נסרחה עצתם וחכמתם, וכן היו בהם גבורים והיא מברכת יצחק ועל חרבך תחיה, וביום שברם וחתו גבוריך תימן:

פסוק ט

וחתו גבוריך תימן. הוא מבני אליפז בן עשו, וי"ת יתבי דרומא:
למען יכרת איש מהר עשו מקטל. האל ית' יתן חתת בהם למען יכרת איש מהר עשו מקטל מרוב הרג שיהרגו בהם יכרת כל איש מהם ותרגום הרג קטול וכן אם תקטול אלוה רשע, הן יקטלני לו איחל וי"ת בדיל דישתצי גברא דביה צורכא:

פסוק י

מחמס. כבר פירשנו כי בחרבן בית שני הרעו אדומים לישראל ונביא התנבא שהם עתידים להרע לישראל בבית שני והקב"ה יפרע מהם באחרית הימים שיכלה אותם מן העולם, והחכם רבי אברהם אבן עזרא פי' הענין הזה בחרבן בית ראשון שהיו בני אדום מרעים לישראל בגלותם ע"י נבוכדנצר:

פסוק יא

ביום עמדך מנגד. מ"ם עמדך מעמדת בגעי"א, ולפירושנו יהיה פי' הפסוק כן אע"פ שטיטוס ומחנהו שהחריבו הבית היו אדומים רובם היו בני אדום ועדיין גרים בארצם בארץ אדום אבל לא היתה המלכות להם כי לרומי היתה והרומיים היו על כולם אלא שמלכי רומי היו אדומים וכשצר טיטוס על ירושלם היו בני אדום שמחים לאידם ומריעים להם בארצם כאשר יוכלו להסגיר הפלטים מהם לבני רומי והיו עומדים מנגד ושמחים על חרבנם והיה ראוי להם לעזרם כי אחיהם היו והאל ית' מנע את ישראל בעברם במדבר שלא להרע להם בעבור האחוה:
ביום שבות זרים חילו. שבות מקור מן הקל מן שבה, פי' ביום ששבו זרים נכסיו וקנינו:
ידו גורל. אפשר ששרשו ידד בשקל רבו מארבה או שרשו ידה מן לידות את קרנות הגוים ומשפטו יידו בשני יודי"ן והאית"ן מן הדגוש וכשהפילו יו"ד השרש מפני כובד קריאת

שני יודי"ן הטילו תנועת יו"ד השרש שהוא פת"ח ביו"ד האית"ן להורות עליה, אמר כי השליכו גורל על שבי ירושלם בחלקם אותו שרי חיל האויבים:
גם אתה כאחד מהם. האדומיים שבאו עם הרומיים:

פסוק יב

ואל תרא ביום אחיך. לא היה לך לראות ביום צרת אחיך, ואחר כך פירש ביום אחיך זהו ביום נכרו, פי' נכרו שנתנכר מארצו והיה כנכרי שהוציאו ממנה, ויש מפרשים אותו ביום המסרו ביד אויביו, מן נכר אותו אלהים בידי שפירושו מסר:
ואל תגדל פיך. בשחוק או בדברים אחרים, וכן תירגם יונתן ודאסגיתא למללא רברבן:

פסוק יג

אל תרא גם אתה. כמו האחרים שהיו נכרים ואתה אח:
ואל תשלחנה. פירוש ואל תשלחנה ידיך בנכסיו וכן תירגם יונתן ודאושיטתא ידך בנכסוהי ביום תבריה:

פסוק יד

ואל תעמוד על הפרק. הוא אם הדרך מקום שמתפרקים הדרכים אחת הנה ואחת הנה והאדומים היו עומדים על הפרק שלא יוכל לנוס אחד מישראל שלא יתפשוהו והיו שומרים עליהם הדרכים:
פליטיו. בחירק כמו שרידיו:

פסוק טו

כי קרוב. אעפ"י שהיה רחוק מיום הנבואה:
על כל הגוים. כי ביום גאולת ישראל יהיה אותה היום הרי הוא כמו קרוב כיון שהאל אמר שיהיה ראוי שיחשבו אותו כמו קרוב:

פסוק טז

כי כאשר שתיתם. עשיתם משתה ושמחה על חרבן הר קדשי כן תשתו כוס התרעלה אתה וכל הגוים:
ישתו כל הגוים תמיד. פירוש תמיד בלי הפסק עד שיכלו הרעים שבהם שהרעו לישראל וכן תירגם יונתן כמה דחדיתון על מחת טורא דקדשי כן ישתו כל עממיא כס פורענותהון תדירא:
ושתו ולעו. יבלעו כמו ילע קדש:
והיו כלא היו. ויהיו כלים עד שלא יכירו מקומם כאלו לא היו:

פסוק יז

ובהר ציון תהיה פלטה. אע"פ שכלו רבים מישראל בגלות פלטה גדולה תהיה להם עוד בהר ציון שגלו ממנו:

והיה קדש. ישראל יהיה קדש לה' שיהיו קדושים לא יהיה בהם עוד ערל וטמא:

וירשו בית יעקב את מורשיהם. מה שירשו מתחלה יירשו ועוד יירשו שכניהם ארץ אדום ומואב וארץ פלשתים:

פסוק יח

והיה. כמו האש אוכלה קש כן יאכלום ויכלם, ומה שאמר בית יעקב ובית יוסף כפל הענין במילות שונות כי בית יעקב נקרא בית יוסף מיום שנחלקה המלכות אבל לעתיד תשוב אחת ורבותינו ז"ל דרשו כי זכר יוסף לפי שאין זרעו של עשו נופל אלא ביד יוסף או ביד זרעו של יוסף:

פסוק יט

וירשו הנגב את הר עשו. מהר עשו ירשו את הנגב והוא ארץ המישור כי הר עשו יהיה שממה חרבן עולם:

והשפלה את פלשתים. והשפלה ירשו מארץ פלשתים כי לא יצטרכו להרים להשגב בהם ולא לזרוע בהם אם לא ירצו כי השפלה והנגב יספיק להם:

וירשו את שדה אפרים ואת שדה שמרון. שמתחלה היו יושבים בהר אפרים ובהר שמרון ואז לא יצטרכו להרים לא לשבת ולא לזרוע אלא השדות שהם המישור:

ובנימן את הגלעד. וכן בנימן שהיה גבולו בירדן יירשה משם והלאה את המישור בארץ הגלעד שהוא מעבר לירדן כי ירבה גבולו כל מישור הגלעד שהוא סמוך לנחלתו כי מנשה שהיה לו ארץ הגלעד יתפשט גבולו משם והלאה בארץ מואב ובני עמון, וי"ת וירשו הנגב ויחסנון יתבי דרומא ית טורא דעשו, רוצה לומר כי יושבי דרום ארץ ישראל ירשו את הר עשו שהוא סמוך להם שהוא לדרום ארץ ישראל ויושבי השפלה בארץ ישראל ירשו את פלשתים שהוא סמוך להם, וי"ת ויחסנון ית קרוי אפרים וית קרוי שמרון ודבית בנימן דיתבי ארעא דגלעד:

פסוק כ

וגלות החל הזה לבני ישראל. החל חסר יו"ד והוא כמו החיל ואם הוא בצר"י הנה כמוהו אל המלך חזקיהו בחיל ופירוש גלות החל הזה לבני ישראל כלומר שהם בני ישראל שהם נפזרים בגלות:

אשר כנענים. כלומר אשר גלו והם עם כנענים עד צרפת:

וגלות ירושלם אשר בספרד ירשו את ערי הנגב. והם ערי יהודה כי חלק יהודה היה בדרום ארץ ישראל וכן אמר עליהם בירמיה ערי הנגב סגרו ואין פותח ואמר ירשו על גלות ירושלם שהיו מבני יהודה כלומר ישובו לארצם ולעריהם או אמר ירשו על כלם מפני ירושלם שהיה בחלק יהודה וכל שבטי ישראל יהיה להם חלק בירושלם כמו שכתוב בנבואת יחזקאל:

וגלות החל הזה. הוא גלות טיטוס שהגלה בארצות והם העמים ארצות אלמנייא ואשקלונייא וצרפת הוא שקורין פרנצ"א וארצות ספרד שקורי' ספני"א ובני ירושלם הם שגלו בספרד ואחרים גלו לשאר ארצות הנזכרים שהיו ברשותם והתפשטו בארצות ומארצות אלו גלו מעצמם אותם שהם היו בארצות ישמעאל ואומרים בקבלה כי בני ארץ אלמנייא היו כנעניים כי כשפנה כנעני מפני יהושע כמו שכתבנו בספר יהושע הלכו להם לארץ אלמנייא ואשקלונייא שקורין ארץ אשכנז ועוד היום קוראים אותם כנעניים ויונתן תרגם הפסוק כן וגלות עמא הדין דבני ישראל וגו':

פסוק כא

ועלו מושיעים. המלך המשיח וחביריו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם:

לשפוט את הר עשו. לקחת משפט ישראל מהם על כל אשר הרעו להם, ויונתן תרגם ויסקון משזבין מטורא דציון למידן ית כרכא רבא דעשו:

והיתה לה' המלוכה. ואז תהיה המלוכה לה' לבדו, כי כל הגוים יודו במלכותו כמו שאמר בנבואת זכריה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ויונתן תרגם ותתגלי מלכותא דה' בקריב על כל יתבי ארעא ותהי מלכותא דה' לעלם ולעלמי עלמיא: